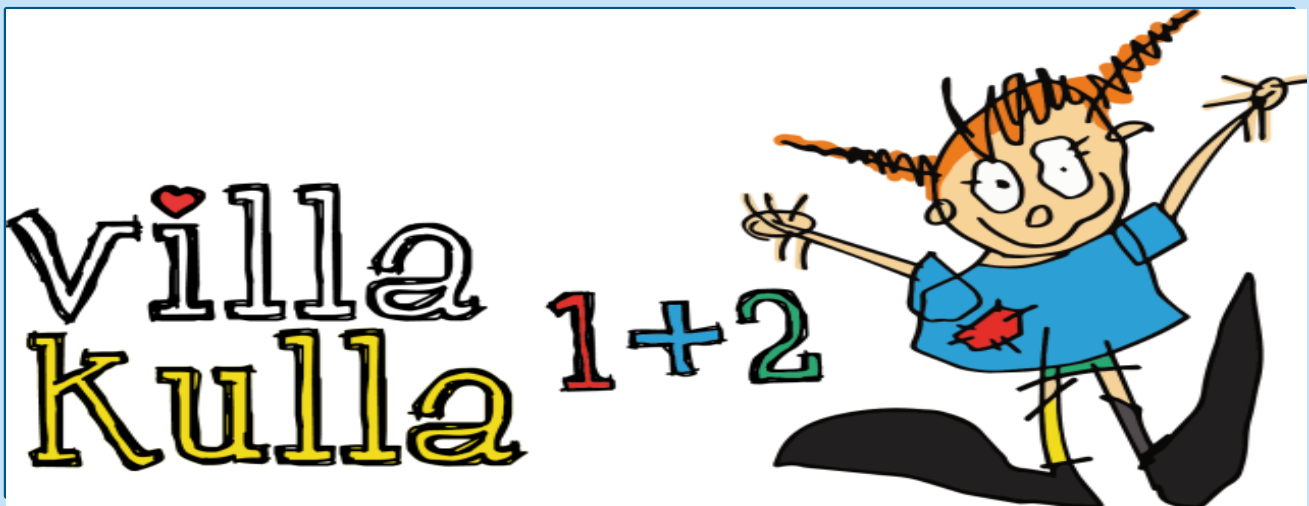
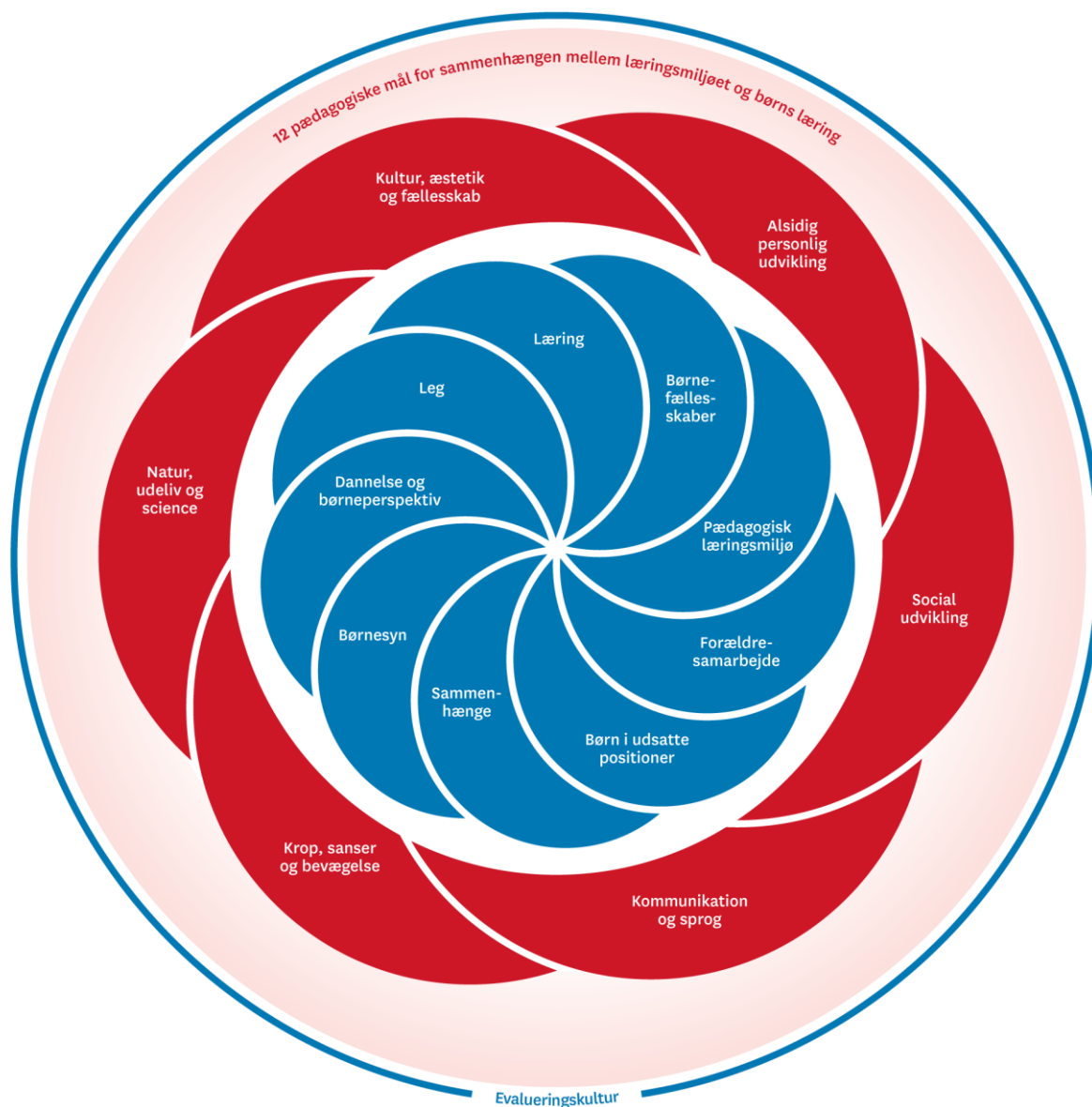

Pædagogisk læreplan for Børnehuset VillaKulla 1+2 1. juli 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.*](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Børnehuset VillaKulla 1+2 består, som navnet fortæller, af to afdelingshuse. Hver afdeling er beliggende på hver sin matrikel, og begge afdelinger er inddelt i en vuggestue- og børnehaveafdeling.

Vores to villaer ligger midt i Vapnagaard-bebyggelsen, kun adskilt af en lille gangsti. De fleste af vores børn kommer derfor også primært fra Vapnagaard og den nærmeste omegn. Vi har ca. 25-30 vuggestuebørn i hver afdeling og ca. 40-50 børnehalebørn i hver afdeling.

Begge vores villaer er velindrettede og byder på gode lokaliteter. Vi har f.eks. værkstedsrum, samt veldisponerede fællesrum. Lokaleindretningen giver os i dagligdagen mulighed for at dele børnene op i små grupper. Nutidig forskning inden for børneområdet understøtter netop at organisere, således at børnene er i små grupper. Det er profiterende for børnenes læring, opmærksomhed, sociale kompetencer og ikke mindst evne til at koncentrere sig.

Vores brugergruppe er blandet i forhold til etnicitet, hvilket er af betydning for vores pædagogiske hverdag. Vi har derfor et særligt fokus på sprogtilegnelse og også forældresamarbejde. I den forbindelse har vi både ansat en Læseleg-pædagog, en talepædagog samt en billedkunstner for på den måde at styrke og nuancere sprogtilegnelse både gennem kreativitet, målrettet pædagogisk stimuli. Men det har også indflydelse på den pædagogisk planlægning, med udgangspunkt i børnenes læringsniveau samt deres zone for nærmeste udvikling.

Vi er en institution, der har fokus på at styrke den mangfoldighed, som der er i vores institution og som repræsenterer et billede af vores samfund. Vores vision er, at uanset baggrund, så skal et barn hos os styrkes til dets fremtidige skolegang med henblik på uddannelse og et godt liv.

Pædagogisk grundlag - Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.” ”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.” De centrale elementer er:

Børnesyn - Vores institutions navn, Børnehuset VillaKulla 1 og 2, giver mening i forhold til vores pædagogik og rummer samtidigt vores børnesyn.

Når man hører navnet Børnehuset VillaKulla kommer de fleste af os meget hurtigt til at tænke på Pippi Langstrømpe, og Pippi er bestemt også et af vores forbilleder, fordi hun symboliserer både styrke, vilje og modighed på mange planer.

Forfatteren Astrid Lindgren har skabt Pippi og mange andre fantastiske børnefigurer. Gennem Astrid Lindgrens bøger kan vi leve os ind i børns oplevelser og måder at sanse verden på. I hendes bøger møder vi også voksne karakterer, som er meget forskellige. Vi kan sikkert genkende både os selv og andre igennem de karakterer, som disse børnebøger skildrer.

Parallellen fra bøgernes verden og til vores institution er, at børnene hos os skal opleve en god barndom med glæder, leg, fællesskab og muligheder for at lære at udvikle sig til at klare sig i livet, uanset alle vores forskellige baggrunde. I al sin enkelthed er dette vores vision.

Dannelse og børneperspektiv – Dannelse er en af VillaKullas grundværdier. Vi har koblet denne værdi sammen med værdien respekt. Det har vi gjort ud fra tanken om, at respekt er elementært begreb i forhold til at være sammen med andre mennesker på en ordentlig måde. Vi har igennem et længerevarende projekt endt op med at beskrive vores pædagogiske intentioner omkring dannelse og respekt på følgende måde:

Vi ønsker, at barnet på sin dannelsesrejse i VillaKulla opnår viden, indsigt, selvstændighed, empati og oplevelsen af, at barnet selv kan bidrage positivt til fællesskabet. Vi ønsker og tilstræber at skabe levende og udfordrende læringsmiljøer, som inspirerer barnet til legende virksomhed. En dannelsesrejse, hvor respekten og hensynet for det enkelte individ eksisterer, samtidigt med, at vi skal fungere sammen i et fællesskab i det danske samfund, som vi alle er en del af.

Disse meget elementære grundværdier, øver vi i daglig praksis. Det kan f.eks. være igennem vores børnemøder, eller andre fællesskabsøvelser, som alle bærer elementer af demokratiske dannelsesprocesser. Det kan være vores daglige børnemøde, hvor vi sammen starter dagen op med at byde alle velkomne, men hvor vi også introducerer dagens aktiviteter og gøremål. Aktiviteterne tager primært udgangspunkt i vores pædagogiske temaer. Dog bør der altid være den tvist, at den voksne ved børnemøderne skal være parat til at være lydhør over for børnenes spor, ideer og tanker.

- **Leg og Læring** - er begreber som hænger sammen i vores praksis. Vi skelner mellem:
  - Vokseigangsatte lege og aktiviteter
  - Voksenstyrede lege og aktiviteter
  - Den leg, der eksisterer børnene imellem, og hvor vi er mere på sidelinjen for at støtte op omkring legen.

Der er stor læring i leg, og det er en kunst at skabe de rette rammer for at leg og læring går op i en højere enhed.

Det kræver både planlægning og struktur, samtidigt med at dagens praktik og rutiner bliver en naturlig del af disse processer.

Børnefællesskaber – Vi mennesker trives bedst i en flok, hvad alt dette indebærer. I en flok findes der regler og rammer, som vi alle er en fælles del af, for ellers går det nemt den gale vej. Børnefællesskaber dannes både qua, hvordan vi indretter os med børnegrupper, hvordan dagens rutiner er planlagt og hvilke aktiviteter og lege, vi introducerer for børnene. Børnefællesskabet understøttes og dannes igennem, hvordan vi voksne tilrettelægger miljøet for børnene.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børn lærer, trives og udvikler sig i gode dagtilbud, hvor der er høj kvalitet i det pædagogiske arbejde. Den viden bruger vi aktivt når vi i Helsingør Kommune vurderer og udvikler den pædagogiske praksis i vores dagtilbud. Derfor har vi en fælles definition af, hvad kvalitet i dagtilbud er. Vi definerer pædagogisk kvalitet som fire samlede forhold: Livsduelighed, nærværende samspil, børnefællesskaber samt forældre-samarbejde.

Børnesynet i Helsingør kommune tager udgangspunkt i FN's børnekonvention, hvor der er fokus på barnets ret til leg, indflydelse og medbestemmelse. Derfor værner vi i Helsingør kommune om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Legen er central i børnenes hverdag. Legen er en lystbetonet aktivitet, hvor børnene leger for at have det sjovt. Gennem legen kommer læring, og det er et vigtigt udgangspunkt for vores forståelse for børns læring. I Helsingør Kommune vægter vi læring gennem leg og ud fra barnets interesser.

Vi har fokus på at drage omsorg for børnene og samtidig stimulere og udfordre børnene for at understøtte deres trivsel, læring og udvikling. Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra voksne. Vi ser børnene som aktive medskabere af egen læring og udvikling inden for de rammer, vi som voksne har defineret.

I arbejdet med at realisere den styrkede pædagogiske læreplan i praksis, har vi i Helsingør Kommune gennemført et kompetenceløft for ledere og faglige fyrtårne. Gennem kompetenceløftet er ledere og medarbejdere blevet styrket i at omsætte elementerne og den centrale forskning bag den styrkede pædagogiske læreplan til praksis.

En af VillaKullas særlige kendetegn er, at vi har børn med mange forskellige kulturbaggrunde. Derfor vil der også hos forældregruppen være mange forskellige antagelser omkring, hvad et godt børneliv er. Det stiller krav til os som institution, om at have en genkendelig struktur i vores daglige pædagogiske virke; en struktur der skaber rammen for trykthed, samtidigt med at vi åbner op for et miljø, hvor dansk sprog og demokratisk dannelse kan blomstre.

Institutionens primetime for pædagogiske aktiviteter ligger primært i tidsrummet fra kl. 9-15. Vi starter altid dagen op med et børnemøde, der åbner op for og forbereder børnene på dagens pædagogiske aktiviteter. Et eksempel kan være, at vi arbejder ud

fra et givent tema, som eksempelvis kan være "**Cirkus**". Ud fra det overordnede tema udvælges et konkret fokusområde. Det kan være **HESTE**. Fokusområdet kan være udsprunget af, at heste er et emne, som optager børnene i hverdagen. Børnene er blevet optaget af heste, fordi vi i institutionen har haft besøg af tre levende heste, som alle børn fik lov at ride på. Børnene så og lærte i den forbindelse, hvordan hestene også måtte hvile sig lidt ind imellem og få lov til at græsse. Temaet har åbnet op for en palet af læringsområder som rim og remser, sange, kæp- heste, lege med heste, tegninger af heste og heste i cirkus. Børnene har været op- slugt af emnet, som hele tiden har udviklet sig. Men det er hele tiden os voksne, der sætter rammerne, skaber inspiration, således at børnene overtager og selv udvikler videre. Børnenes lege inspireres af temaet og åbner op for nysgerrighed for andre emner.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø er børnenes hverdag i dagtilbuddet fra det øjeblik de træder ind i institutionen om morgenen og til de går hjem om eftermiddagen. I Helsingør Kommune arbejder vi på at etablere et pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen, der med leg, aktiviteter og rutiner giver børnene de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Vi har fokus på at skabe læringsmiljøer, der inddrager til leg, nysgerrighed og engagement hos børnene. Vi arbejder med de fysiske rammer, og er opmærksomme på, hvilken betydning indretning har for børnenes muligheder for engagement og fordybelse i leg og læring.

Hverdagen i vores institution er bygget op omkring en metodisk struktur for at kunne skabe rammerne for det pædagogiske arbejde. I de sidste mange år har der været en trend i tiden, at det pædagogiske arbejde har været meget centreret omkring den pædagogiske indsats, som udspillede sig i tidsrummet mellem kl. 9-11. Rutineprægede aktiviteter, såsom borddækning og at skulle kunne klare sig garderoben m.v. ikke har været et tilsvarende anerkendt læringsmål på samme måde som nu, hvor den nye styrkede læreplan netop har åbnet op for, at læringen foregår over hele dagen.

Som hovedregel ligger de mere voksenstyrede lege og aktiviteter i formiddagstimerne, fordi det er i det tidsrum, at børnene er mest friske og veloplagte.

Om eftermiddagen er den pædagogiske tilgang til børnene i langt højere grad baseret på at følge børnenes initiativer og spor. Her gælder for os at skabe meningsfulde rum, hvor børnene kan udfolde deres leg. Det kan være et Lego-rum, en dukkekrog, et tæppe med klodser eller en mobil købmandsbutik.

I vores institution har vi derfor valgt at prioritere at have en medarbejder ansat, som med sine håndværksmæssige kompetencer, løbende kan konstruere nye læringsmiljøer. Det har den effekt, at vejen fra idé til handling bliver kortere, og børnene involveres i de processer, der fører til synlige resultater.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Pædagogisk kvalitet i dagtilbud forudsætter et godt forældresamarbejde. Derfor er den gode kontakt mellem forældre og dagtilbud højt prioriteret i Helsingør Kommune. Det gælder både det daglige samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel, udvikling og læring, og samarbejdet via forældrebestyrelser. Vores samarbejde er forpligtende og samskabende. Det er vigtigt, at man som forældre oplever tydelighed, gennemsigtighed og tryghed. Ud over den daglige dialog er en del af vores forældresamarbejde formaliseret gennem møder fra barnet starter i dagtilbuddet og til det skal videre i skole og SFO. Det kan fx være velkomstsamtale, sprogsamtale eller overleveringssamtale. Som forælder kan man altid kontakte dagtilbuddet, hvis man ønsker en samtale om ens barns trivsel eller udvikling. Hvis vi har brug andre fagpersoners vejledning inviterer vi til et dialogmøde med relevante samarbejdspartnere.

I Helsingør Kommune bruger alle dagtilbud Aula. Aula er et online kommunikations- og registreringsværktøj, der giver overblik over de informationer, der knytter sig til børnene og dagligdagen.

Samarbejdet med vores familier bærer både præg af det meget formelle forældresamarbejde såsom opstartssamtaler, årlige udviklingssamtaler og forældremøder.

Vores oplevelse er, at det er i det daglige og i det mere uformelle møde med forældrene, at den grundlæggende tillid og samarbejde skabes. Særligt vil vi fremhæve en årlig sommerfest med stor deltagelse af forældregruppen, og som vi også bruger en del ressourcer på. Her får vi talt sammen på en anden måde end til hverdag. Det samme gælder for vores julefester. Skønt vi repræsenterer en stor mangfoldighed, så er vores julefest meget hyggelig og festlig og med stor forældredeltagelse.

Vi har etableret en særlig Facebookside, som oprindeligt blev tiltænkt som et idékatalog til aktiviteter, som forældre kunne lave med deres børn midt i en Corona-tid. Vi fandt ud af, at denne metode til at nå forældrene på, var ret effektiv i forhold til at videregive information fra os og ud til forældrene.

Vores idé er, at vi fremadrettet vil bruge dette medie mere målrettet i forhold til at styrke den sproglige indsats for børnene i vores institution. Vi henviser derfor til Facebooksiden **Villakulla 1 og 2**. Her kan du som forældre anmode om medlemskab, og så vil du kunne se eksempler på "Kims leg med køkkenting" - henvisninger til bogklub - udsmykninger fra hverdagen - oplæsninger og aktiviteter fra Læseleg osv.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Helsingør Kommune arbejder vi efter planen *Inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør Kommune*. Her er de overordnede mål at styrke dialogen og samarbejdet blandt professionelle og forældre på børne- og ungeområdet, at styrke de professionelles kompetencer og deres evalueringskultur, at styrke den forebyggende indsats, samt at styrke børnenes læring, faglighed og trivsel som forudsætning for inklusion. På skole- og dagtilbudsområdet udmøntes målene i fem indsatsområder: 1) Fælles sprog og ensartede tilgange, 2) overgange, 3) elevfravær, 4) kompetencer og videndeling i en ny organisering og 5) strategier og værktøjer som understøtter arbejdet med inkluderende læringsmiljøer.

Som en del af indsatsområderne er den løsningsfokuserede tilgang LØFT implementeret i kommunen. Tilgangen bygger på et værdisæt og en metode, hvor det handler om at styrke og bygge videre på det, der allerede virker. Der sættes mål for udvikling med afsæt i barnets og gruppens ressourcer. Derudover anvendes Tværfagligt Forum og Børnelinealen. Tværfagligt Forum er en samtale omkring et eller flere børn med fast deltagelse af leder, sprogvejleder/primær pædagog, talepædagog og en psykolog. En gang i kvartalet deltager også sundhedsplejerske og socialrådgiver. Børnelinealen er et fælles fagligt værktøj i forhold til at forstå trivsel og udvikling for børn og unge i samarbejde mellem Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Børn, Unge og Familier. Børnelinealen tager afsæt i en anerkendende og løsningsfokuseret tilgang. Børnelinealen bruges til at tydeliggøre, hvorvidt nogle børn har brug for særlig hjælp og støtte i en periode og i givet fald hvilken.

Overgangsindsatsen skal være med til at sikre en tidlig og forebyggende indsats med særlig fokus på tosprogede børns sproglige udvikling. I dagtilbuddene har alle medarbejdere fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer. I Center for Dagtilbud og Skoler er ansat inklusionsvejledere som også kan inddrages ved behov.

Hvis et barn ikke trives, så skal barnet hjælpes til trivsel i et tæt samarbejde mellem forældre og daginstitution. Der kan være mange årsager til, at et barn ikke trives. Det kan være alt fra små bagateller, til at der skal iværksættes ekstra foranstaltninger for at støtte barnet bedst muligt.

Samarbejde mellem daginstitution og forældre er altafgørende og forudsætter gensidig tillid. Forældrene kender deres barn, og institutionspersonalet har deres faglige

baggrund. I det fællesskab skal der samarbejdes, for at sikre barnets trivsel. Jo hurtigere, der sættes ind, hvis et barn ikke trives, jo bedre.

Hvis et barn ikke trives, gør vi i VillaKulla brug af "Den løsningsfokuserede Metode" (*LØFT*). Det er en enkel kommunikationsmetode, hvor forældre og personale sammen skaber et overblik over en evt. manglende trivsel med henblik på at udarbejde en handleplan. Vi taler sammen om, hvad der bekymrer – hvad der fungerer – og hvordan vi i fællesskab skal handle for at støtte barnet til trivsel.

Nogle gange kan det være svært både for forældre og personale at finde årsagen til en manglende trivsel. I sådanne situationer er samtaleteknikken *LØFT*-metoden særlig brugbart i forhold til i fællesskab at samtænke brugbare handleplaner, som involverer både forældre og pædagogisk personale.

Ofte kan løsninger ligge i en detalje, som vi ellers kunne have overset.

Der er mange niveauer i et samarbejde med forældre, hvis et barn ikke trives.

Det første step er dialogen. Måske er der en god forklaring på en kortvarig manglende trivsel; det kan være alt fra væske på mellemøret, et familiemedlem er kommet på sygehuset, der er kommet en ny legekammerat på stuen, som barnet er utryk ved eller noget helt andet. Det vigtige er, at forældre og personale får talt sammen – for at finde ind til kernen af en evt. begyndende mistrivsel. På den måde kan alle omkring barnet støtte barnet. Hvis vores første snak ikke har en ønsket effekt, så må vi sætte os ned og tale sammen igen og f.eks. gøre brug af dialogmetoden *LØFT*. I dialogen bliver det måske indlysende, at vi skal have vejledning og hjælp fra Børne- og Ungerådgivningen. Her kan vi søge om møder med talepædagog og eller specialpædagoger, fysioterapeuter, psykologer og sundhedsplejersker.

Både som ansat og forældre skal man altid tænke, at hvis et barn viser tegn på mistrivsel, så skal vi sætte hurtigt ind for at forebygge, at barnet ikke kommer ind i et uhensigtsmæssigt mønster, som hindrer en naturlig sund udvikling.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Helsingør kommune samarbejder vi om at give børn gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud, skole, SFO og fritidsklub. Inden børnene starter i skole skal de forberedes grundigt og i god tid. Børnenes egne forestillinger og fortællinger om skolen bringes i spil og erstattes af konkret viden gennem samtaler og besøg på skolen. Derigennem får de godt kendskab til, hvem de kan møde i nye omgivelser, og hvordan lokaler og bygninger ser ud i SFO og skole. Vi voksne omkring barnet mødes og deler viden og information for at sikre os den bedste overgang. Vi har i kommunen udarbejdet en pjece om overgangen fra dagtilbud til SFO og skole som kan læses [her](#).

Både i VillaKulla 1 og 2 samler vi hvert forår i løbet af maj måned de ældste børnehavebørn i én gruppe for sig. Vi kalder ganske enkelt de pågældende grupper for skolegrupperne. Disse Grupper har hver dag en særlige planlagte aktiviteter i tidsrummet fra kl. 9-12. Om eftermiddagen vil børnene have mulighed for at være sammen med andre børnehavebørn.

Formålet med at samle børnene i denne gruppe er, at forberede dem til en kommende skolegang. Vores intentioner er altid at styrke børnenes glæde ved at lære. Vejen hertil er først og fremmest, at børnene lærer at fungere i en gruppe med afsæt i demokratisk dannelse og respekt for hinanden.

I skolegruppen, er der i starten af gruppens etablering, stor fokus på sociale aktiviteter, hvor igennem gruppen styrkes som helhed. Sidenhen skifter fokus langsomt hen imod mere læringsorienterede emner, såsom at kunne tallene og lære at skrive sit navn. Men alt læring hos os skal ske gennem lege og aktiviteter, som giver mening for børnene.

Børnene oplever sig særlige, fordi de er de ”store”, og de ved, at skolen følger forude. Så der er en vis prestige i at gå i skolegruppen.

I forbindelse med overgangen til skolestart udvider børnehaven deres samarbejde med skolen. Vi er på besøg på den kommende skole, og vi udfylder også særlige overgangsformularer til skolen. Disse udarbejdes af gruppens pædagoger og gennemgås og samtykkes sammen med forældrene inden overdragelse til skolen. Børnene sprogvurderes også inden skolegang. Børn med to sprog vurderes yderligere med en "vis hvad du kan" test, hvis sprogvurderingen indikerer, at det er nødvendigt. Denne test udarbejdes i samarbejde med pædagoger fra sprogstøttekorpset, og forældrene involveres altid.

Vi holder et særskilt forældremøde med de kommende skolebørns forældre, umiddelbart efter gruppen er startet op og en forældresamtale igen i forbindelse med overgangspapirerne til skolen.

Afslutningen i skolegruppen afsluttes hvert år med en tur til Danmarks Experimentarium i København. På grund af Corona var vi i 2020 og 2021 nødt til at tænke nyt, og børnegruppen fik i stedet for, en cirkusdag med "Den flyvende cirkuskuffert". Ud over det holder vi også en afslutningsfest for børnene.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

VillaKulla 1+2 ligger som beskrevet midt i Vapnagaard og derved både tæt på Kulturhus Syd, og de boligsociale medarbejdere, som er ansat i det regi. VillaKulla har et stort og bredt samarbejde med de medarbejdere.

Det spænder fra alt fra samarbejde med havebrug (Have-maveprojekt), traditionsbundne projekter f.eks. ved påske- og juletid eller til samarbejde omkring forældrearrangementer, som f.eks. Familie Camps.

Vi har de sidste par år samarbejdet med ældreklubben ift. det årlige Lucia arrangement; dette til stor glæde for alle parter.

VillaKullas billedkunster arbejder desuden også på projekter sammen med Kulturhus Syd. Det betyder, at børn fra VillaKulla også møder vores kunstner i andre sammenhænge uden for institutionen, hvilket alle sætter stor pris på.

Vi besøger gerne Helsingør by, havnen, Øresundsakvariet, Kronborg og Flynderupgaard, som alle er yndede udflugtssteder.

Det fysiske børnemiljø – Vi har på alle måder et fantastisk fysisk børnemiljø, både hvad angår indendørs og udendørs faciliteter. Vi har nemlig masser af plads - gode stuer, brugbare fælles arealer og værksteder.

Vi har igennem en årrække arbejdet med at skabe læringsmiljøer, hvor indretningen af vores lokaler gerne skulle skabe en tydelighed for børnene, i forhold til hvordan børnene kan bruge lokalet, samtidigt med at lokalerne afspejler, hvad vi laver sammen med børnene.

Det er en god trend, som hersker i tidsånden. Derfor handler det også for os om, hvordan vi kan tilstræbe at lave et udviklende og indbydende børnemiljøer, uden at skulle købe os fattige.

Vi er efterhånden mange medarbejdere, som forstår at genanvende og skabe liv i gamle ting ved at investere med lidt nyt. I vores medarbejdergruppe har vi ansat en håndværker Carsten. Med hans snilde for at fange vores idéer og føre dem ud i livet, er vi kommet langt inden for de sidste par år. **Et eksempel**, som har haft stor betydning for vores børn, er vores "vinke trappe", som er i vores ene hus. Vi havde på et tidspunkt en del problemer med børn, som ikke oplevede, at de kunne vinke ordentlig farvel til deres forældre om morgenen. Carsten byggede en stor aflang trappeopsats under det vindue, som børnene ville vinke ved, og nu er der masser af plads til at vinke. Det har i øvrigt medført et helt nyt legeareal, som kan bruges, når vinkestunden er forbi.

Hvis vi spørger vores børn om, hvordan vi skal føre større projekter ud i livet, så henviser børnene selv til Carsten.

Det psykiske børnemiljø – det skal afspejle en stemning af, at der er rart at være.

Det er en grundlæggende værdi hos os, at børnene skal mødes med gensynsglæde, og børnene skal opleve sig hørt og forstået, både som enkelt individ, og som en del af en gruppe. For at skabe et psykisk sundt børnemiljø skal vi voksne være tydelige i at skabe overskuelige rammer for vores samvær, og også være tydelige i vores kommunikation, både når noget er rigtig godt, men også at turde tale om tingene, hvis noget er svært. Der vil i perioder, altid være noget som er svært, både for den enkelte og for en gruppe. Her spiller det en stor rolle, at der er et normsæt for et godt forældresamarbejde. Vores normsæt er enkelt; *vi skal kunne tale sammen, og vi skal kunne finde en løsning sammen, også når det føles svært.*

Et sundt børnemiljø handler også om demokratisk dannelse og om at kunne fungere i en fælleskab. Det er ikke en medfødt evne, det er noget man lærer.

For et par år tilbage arbejdede vi med et projekt, som hed Børns demokratiske dannelse og forældresamarbejde. Vi har en lille sød historie fra den periode, som meget vel beskriver svære ord som *demokrati* og *medindflydelse*.

En børnegruppe havde sammen med de voksne lavet om på en rutine, som de dagligt havde inden frokost. En dreng fra denne gruppe var ikke tilfreds med den nye rutine, som gruppen havde vedtaget. Derfor bankede han på lederens dør for at klage sin nød og utilfredshed. Drengen og lederen gik sammen tilbage til gruppen for at få talt om tingene og spurgt mere ind til processen omkring den nye rutine. Det viste sig, at alle var tilfredse med den nye rutine, og ingen ønskede at lave den om. Derfor måtte der en forklaring til, at flertallet havde bestemt. De voksne blev derved opmærksomme på drengen og hans behov, og de lovede at støtte ham.

Episoden var meget lærerig både for børn og voksne, og moralen er, at det altid kan nytte at gøre indsigt, også selv om udfaldet om muligt ikke betyder, at man får sin vilje.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kunsten i en daginstitution er, at vi voksne både skal få det enkelte barn til at opleve sig set, hørt og forstået, samtidigt med at det enkelte barn skal lære at opleve sig som en del af en gruppe/fællesskabet.

Det er en stor kunst, som består af mange forskellige interaktioner i løbet af en dag. En grundlæggende faktor er, at barnet skal opleve sig taget godt imod om morgenen, så barnet oplever sig velkommen i VillaKulla, og det er ligeledes også vigtigt at få sagt ordentlig farvel til hinanden, når dagen er slut.

For at skabe tryghed og forudsigelighed for børnene, indleder vi altid dagen med et børnemøde, som starter kl. 9. Til børnemøderne taler vi om, hvem der er til stede på stuen og hvem der evt. mangler. Vi synger godmorgen sang, hvor der bliver hilst på alle de fremmødte børn. Det er vigtigt, at børnene føler sig set og hørt, for det giver selvværd til det enkelte barn og skaber en opmærksomhed på andre børn, hvilket skaber forudsætninger for et godt og trygt fællesskab.

Eks. En af stuerne har et foto af VillaKulla, hvor et barn hver dag vælges til opgaven med at placere fotos af de fremmødte børn. Det bevirker, at alle børn bliver set, og at den samlede gruppe bliver opmærksomme på dem, som ikke er til stede den aktuelle dag.

Til børnemøderne er der ligeledes mulighed for, at det enkelte barn kan fortælle noget vigtigt, som har betydning for dem. Det giver nogle gange nogle nye synsvinkler på børnemøderne, da det kan udvikle sig til noget helt andet end det pædagogisk havde planlagt.

Eks. Hvis et barn har set en brandbil, så kan samtalen ryge over på dette emne og der kan tales om andre former for udrykningskøretøjer.

Det er vigtigt for os, at vores børnemøder er strukturerede og planlagt fra voksenside. Dog skal indholdet altid kunne afviges alt efter, hvad det enkelte barn byder ind med. Det skaber momenter, hvor børnene enten selv har taletid, skal lytte på hvad andre har at fortælle eller endog vente på, at det bliver ens tur til at tale. Dette er alt sammen momenter af den demokratiske dannelsesproces.

Børnene hjælper også til med praktiske opgaver. Bl.a. hjælper de med at dække bord, tørre borde af og feje. Oprydning af legetøj hjælpes vi også med.

Når et barn har fødselsdag bliver det fejret ud fra nogle faste traditioner, hvor barnet er i centrum.

Børn udvikler sig forskelligt og har hver deres særlige kompetencer. Derfor bliver alle børn i VillaKulla introduceret for flere forskellige udtryksformer som billedkunst, bevægelse-og sanslege, sanglege (DGI), læseleg, ture ud af huset, "Have-mave" -projekter, hvor børnene er med til havebrug.

Vi har en billedkunstner ansat i perioder hen over året, og hun arbejder med æstetiske kreative udtryksformer sammen med børnene. Her oplever vi generelt, at det enkelte barn opnår stor glæde og positiv udvikling, netop ved at være med i disse kreative processer. Men det er også tydeligt for os, at nogle børn, som f.eks. kan være udfordret sprogligt eller socialt, i den grad finder vej ind til fællesskaber gennem de kreative udtryksformer, og ved at være deltagere i kreativt tilrettelagte forløb, som har sit omdrejningspunkt omkring et fastlagt tema

Også ved at praktisere Læseleg systematisk ser vi, at nogle børn primært tilegner sig ny viden ved at få læst bøger, mens andre integrerer viden ved de mere kreative elementer som Læseleg også indeholder. Børnene er inddelt i faste grupper, hvilket gør

at de kender hinanden – det skaber et trygt lille fællesskab, hvor børnene lærer at lytte til hinanden og respektere hinandens forskelligheder. Vi oplever, at de børn der har været til Læseleg nogle gange fortsætter bogens kreative aktiviteter på stuen/legepladsen (f.eks. butik, læge, finde regnorme m.m.). Børnene bringer herved deres erfaring med bogen i spil i det større fællesskab. Det skaber en fællesoplevelse, hvor de børn, som har sproglige udfordringer, pludselig bliver en central person i udviklingen af stuens sociale fællesskab og leg. Derved er der grundlagt en positiv udviklings-spiral, som for det meste er meget positivt selvforstærkende.

I VillaKulla lægger vi vægt på at vores pædagogiske aktiviteter foregår i mindre grupper, for at skabe bedst mulig rum for udvikling, derfor lægger vi stor vægt på at udarbejde ugeplaner med aktiviteter, så vi har et dagligt overblik over dagens gang. Børnene bliver introduceret til dagens aktiviteter til børnemødet, og nogle stuer supplerer det talte med illustrationer (boardmaker kort).

Vi lægger stor vægt på at børnene i VillaKulla bliver selvhjulpne. Det giver dem større selvværd og mere frihed til at følge fællesskabet, når man f.eks. skal på legepladsen. Det er irriterende at skulle vente på en voksens hjælp, når de børn, der selv kan tage tøj på allerede er på legepladsen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alle børn har behov for at indgå i sociale sammenhænge og føle sig som en del af et fællesskab. Da børns forudsætninger og kompetencer er forskellige, har de hver især brug for at blive mødt der, hvor de er rent udviklingsmæssigt. Denne forskellighed gør, at vi i VillaKulla arbejder ud fra den antagelse, at alle børn har noget godt at bidrage med til fællesskabet. Evnen til at være en del af et fællesskab udvikles i samspil med andre mennesker, og i børnenes verden udgør børnenes leg en central rolle til at udvikle det som benævnes som de sociale kompetencer. Derfor vælger vi i vores læreplan at udfolde begrebet leg.

Selve legen og det at lege sammen er begge komplicerede størrelser, som kræver særlige indsatser og opmærksomhed fra vores side.

Som personale inspirerer, stimulerer og fodrer vi derfor børnenes lege på forskellig vis og via mange forskellige tilgange. Vi arbejder både ud fra voksenplanlagte og igangsættende forløb, hvor vi planlægger hverdagen ud fra overordnede temaer jf. vores årsplan.

I den pædagogiske dagligdag har vi også et særligt fokus på mange andre tilgange, hvor vi kan styrke børnenes muligheder for leg og læring i forskellige fællesskaber.

I det følgende oplister og begrundet vi flere af vores pædagogiske tilgange samtidigt med at vi kommer med eksempler fra hverdagslivet i institutionen.

- Vi tilstræber fortløbende at indrette rummene, så børnene ud fra rummenes indretning kan aflæse, hvordan de kan bruge rummet, og hvor i rummet de kan lege individuelle lege. Nogle stuer har f.eks. indrettet et LEGO rum, hvor der er mulighed for ro og fordybelse i dette univers. Det skaber samtidigt mulighed for et nyt fællesskab, hvor børn, som ellers ikke ville lege sammen, pludselig finder hinanden gennem det at være sammen om en fælles ting.
- Vi sørger for, at legetøjet er systematiseret, rent og indbydende og også ved "at dække op til leg". På den måde kan børnene let overskue og blive inspireret til at forskellige lege. En hyggelig indrettet dukkekrog med en lille køkkenafdeling inspirer altid børnene til forskellige lege, hvor de øver og gentager alle de oplevelser, som de har fra det "virkelige liv". Eksempelvis har en vuggestuegruppe valgt at arbejde med eventyret om Guldløk og de tre bjørne. Her har pædagogerne indrettet et aflukke på stuen med stole i tre forskellige størrelser og sat bamsebjørne og skåle frem, hvor alle bestanddele også er i forskellige størrelser, således at den store bjørn har den store stol, den store skål m.v. Her lærer børnene, ud over eventyret, også indirekte forskel på størrelsesforhold, og så har de muligheden at lege i det opstillede eventyr hele dagen. Børn elsker at gentage legeprocesser, som giver mening for dem. Vi personaler skal, foruden at sørge for at inspirere, hele tiden støtte op om disse processer.
- Ved at voksenigangsætte lege, som børnene senere selv tager over og styrer. Et eksempel fra hverdagen er følgende lille historie, hvor en pædagog stiller sig ved et lille bord med en stol og en bamse og begynder at fortælle historier for børnene, som sidder samlet foran ham i sofaen. På et tidspunkt må pædagogen kortvarigt tage hånd om en anden opgave, hvorpå en af pigerne stiller sig op ved bordet og begynder at "læse op" fra en bog. De andre børn sidder helt stille og lytter til, hvad pigen fortæller.
- I pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, deler vi børnene op i små grupper. Dette gøres ud fra en pædagogisk vurdering, så børnenes ressourcer og kompetencer bliver udnyttet bedst muligt. Det skaber en god gruppedynamik og ofte dannes der nye relationer i disse konstellationer.
- Ved at støtte og inspirere til leg, både ved at hjælpe lege i gang, men også ved at støtte legen op på sidelinjen. Gennem de forskellige legeaktiviteter får børnene mulighed for at forhandle og løse uenigheder/konflikter. De lærer at lytte til hinanden, vente på tur, vise hensyn og gå på kompromis. Det er egenskaber, som skal styrkes gennem hele barndommen, og som vil være en central del i resten af deres liv, og som danner grobund for en demokratisk dannelse.
- Idéer til leg udspringer både af børnenes egne initiativer og voksen tilrettelagte lærings- og temaforløb. Nogle gange er der brug for en voksen, som støtter legen og inspirerer legen, og andre gange tager børnene selv initiativ til leg. Når den voksne faciliterer legen, skaber det mulighed for at få de børn med i fællesskabet, som ellers

kan have svært ved at blive inkluderet i legefællesskaber.

Når børnene selv finder på lege, fungerer den voksne som en slags observatør, som kan hjælpe til, hvis der opstår konflikter, som børnene ikke selv kan løse. Som udgangspunkt støtter vi børnene til selv at løse konflikterne, men nogen gange må vi voksne selvfølgelig træde til og hjælpe.

Et eksempel fra livet i børnehaven. To piger sidder i sandkassen med en masse sten, som de ikke kan blive enige om at dele. En pædagog ser deres dilemma og spørger, hvordan de evt. kan dele stenene imellem sig. Det kan pigerne ikke nå til enighed om. Pædagogen hjælper dem med at komme med nogle forslag, som heller ikke falder i god jord. Til sidst spørger pædagogen, hvad de så kan gøre? Den ene pige svarer: "Vi kan hente en voksen". Historien er lidt sjov på den måde, at børnene i historien ikke var tilfredse med de forslag, som den voksne kom med, og pigerne efterlyste derfor en ny forhandler ved at spørge efter en ny voksen. Nogle gange lykkes det os at give børnene løsningsforslag, som giver mening for dem. Andre gange får vi forebygget, at en uenighed ikke udvikler sig til en reel konflikt, og ofte finder børnene selv ud af til sidst, hvordan situationen kan løse sig.

Den nye styrkede læreplan åbner op for læringsfællesskaber i helt nye sammenhænge end tidligere- Vi kan også udtrykke det på den måde, at det er blevet mere anerkendt, at der ligger et stort potentiale i den læring, der naturligt er i hverdagens fælles rutiner. De fælles måltider og garderobesituationer er i høj grad naturlige arenaer for læring.

Disse stunder er nødvendige både for det enkelte barn, men også for fællesskabet. Alle har et personligt behov, som skal dækkes, men samtidigt indbyder disse stunder også til, at vi hjælper og støtter hinanden respektfuldt. Det kan være alt fra at række hinanden skraldespanden i spisesituationer, sige tak, hvis man modtager noget af en anden, hente en voksen, hvis der er brug for det, trøste og forstå hinanden hvis nogle skulle blive kede af det.

Alt sammen sunde egenskaber at tilegne sig, fordi vi kommer længst i livet ved at opføre os respektfuldt og hjælpsomt over for hinanden. Følgende eksempel er set i vores garderobe: To børn er lige kommet ind fra legepladsen og sidder i garderoben. Det ene barn har svært ved at få sine støvler af. Det andet barn ser det og går hen og hjælper med at få støvlerne af. Denne handling er ikke en selvfølge, det er noget som er tillært ved at se og blive opfordret til at øve sig til at handle sådan.

Forældre vil kunne se billeder fra hverdagen på Aula af lignende situationer, fordi vi øver det, så det er både sjovt og giver mening. Det giver nemlig selvtillid og selvværd for det enkelte barn at kunne begå sig i et fællesskab med andre mennesker på en behagelig og hjælpsom måde.

Her er et eksempel på en aktivitet som er sat i gang af en voksen, hvor temaet er krop og bevægelse

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores institution har mange familier med meget forskellige sproglige og kulturelle baggrunde, og mange børn vil derfor vokse op som flersprogede.

Sproget er bindemidlet for at kunne klare sig i et samfund. Derfor er det en særlig indsats hos os, at vi etablerer et forpligtigende samarbejde med familierne, hvor vi sammen skal skabe forudsætningerne for, at børnene tillærer sig et grundlæggende godt dansk, således at de sidenhen kan klare sig alderssvarende i skole og uddannelsesregi.

Sprog berører jo naturligt alle aspekter i livet og derved også i en pædagogiske hverdag. Forskellen mellem institution og hjemmet er, at vi som institution har en anden systematisk tilgang og et andet fokus til sprog, end en familie naturligt har. Derfor kræver det et særligt samarbejde mellem institution og familie, når børn skal vokse op og beherske flere sprog, hvor det ene sprog er familiesproget, og det andet sprog, er det sprog, der er forudsætningen for at klare sig i sociale relationer, i skolen – i en uddannelse og sidenhen i livet.

Det er en opgave, som også har mange forskellige indfaldsvinkler, der rummer alt fra institutionens indretning, organisering, struktur, personaleressourcer/kompetencer, samarbejde med andre faggrupper og ikke mindst et forpligtigende forældresamarbejde.

I det følgende fremhæves de særlige tiltag, vi har iværksat for at styrke børnene sproglige udvikling:

Planlægning af det pædagogiske arbejde - Den almen pædagogiske hverdag planlægges i et årshjul, hvor vi over året arbejder med forskellige temaer/emner. Årstider og traditioner indgår som vigtige elementer i årshjulet. Men det kan ligeledes være hverdagens rutiner, som kan blive tematiserede.

Vi arbejder med sproglige gentagelser og med at give et givent emne en fast og håndgribelig form.; et eksempel kan være at vi arbejder med et tema om fortællinger om superhelte. Her udvælger vi særlige ord, som bliver gentaget og udforsket gennem lege, historier, kreative værksteder og på legepladsen. Det kan være ord som en drage, kappe, trone og kongekrone, trolde, men også verber som at være bange/ræd – at være modig/brav – m.v. Vi konkretiserer, dramatiserer og visualiserer de særlige ord vi har i fokus. *Kongstanken er, at ord avler ord*

Vi tilstræber løbende at dele børnegrupperne op i mindre grupper. Det kan både være i pædagogisk aktivitet og i hverdagens rutiner. Vi starter altid dagen med et børnemøde, som er udgangspunktet for dagens aktivitet, og hvor der er sange, rim/remser, der har relevans for de temaer, som vi arbejder med.

Sprogvurderinger og sikring af barnets udvikling niveau – Der udføres national sprogvurdering på alle børn. Den første sprogvurdering foretages, når barnet er omkring tre år og den næste er 5 års vurderingen, som foretages inden skolestart. Herudover laver vi 4 års sprogvurdering, hvor det skønnes relevant i forhold til barnets sproglige niveau. Til formålet anvendes det landsdækkende testmateriale, fra Rambøll-sprogvurdering. Disse vurderinger giver et aktuelt billede af barnets sproglige niveau, og derved også et fingerpeg på, hvor vi voksne omkring barnet evt. skal sætte ekstra ind. En sprogvurdering gennemgås derfor med forældrene og stuens personale med henblik på en evt. mere målrettet handleplan omkring barnets sproglige udvikling.

Særlige ansættelser og sprogstimulerende tiltag– Vi har ansat 2 personaler med særlige kompetencer for at varetage sprogvurderinger, guide forældre i sprogstimulering og ligeledes for at styrke og facilitere det øvrige personale i sprogarbejdet:

1. Det er Line, som er grunduddannet pædagog og har en overbygning i børns sprogudvikling. Line er primært tilknyttet vores vuggestueafdelinger, hvor Line sammen med personalet scanner børnenes sprogudvikling ved et værktøj, som hedder "sprogtrappen". Herved kan vi få et overblik over det sproglige niveau for at tilpasse pædagogisk aktivitet derefter, samt derved også for at kunne vejlede forældre til, hvordan de i hverdagen skal sprogstimulere deres barn.
2. Det er Dorte, som er uddannet pædagog og læselegspædagog. Dorte har mange års erfaring med Læseleg. Hun er primært tilknyttet vores børnehaver, hvor hun organiserer og faciliterer pædagogernes Læselegsindsatser og øvrige sprogarbejde. Dorte samarbejder med kommunens bibliotek og Maryfonden, hvor hun er med til at lave undervisningsforløb på film.

Læseleg er et konkret pædagogisk materiale, som styrker børns sprog og selvtillid ved at inddrage dem aktivt i historieoplæsning. Forældrene involveres aktivt i Læselegsindsatser i et samarbejde med Læselegs-pædagogen. Materialet er udviklet af Mary Fonden, som er en dansk fond bestyret af Kronprinsesse Mary

De børn der har brug for at få styrket deres sprog, deltager i Læseleg to gange om ugen. Her er der mulighed for at børnene kan udtrykke og udfolde sig i en mindre gruppe, som er sammensat ud fra pædagogiske overvejelser samt børnenes sproglige niveau. Det skaber en god dynamik og vi ser at børnene udvikler sig både sprogligt, socialt og at de deltager mere i fælles aktiviteter og leg på stuen.

Institutionen har oprettet en særlig lukket Facebook-side, som udelukkende bruges af institutionen til at udlægge særlige sproglige lege, oplæsninger m.v. Disse indslag kan mere med til yderligere at styrke børnenes dansktilegnelse.

Facebooksiden hedder: Børnehuset Villakulla 1 og 2

Samarbejde med andre faggrupper – Hvis et barn har sproglige udfordringer fra helt lille gælder det om at sætte hurtigt ind. Institutionen samarbejder med Børne- og Unge- rådgivningens talepædagog, som kan aktiveres i et samarbejde med familien.

Samarbejde med sprogstøttekorps – I Helsingør kommune har vi et særligt sprogstøttekorps. Når vi har børn, som har flere sprog, tilføres vi sprogpædagogtimer fra dette korps. Korpsen samarbejder med institutionens pædagoger, for at styrke sprogindsatsen omkring det enkelte barn og børnegrupper. Sprogstøtterne udarbejder ydermere sprogvurderinger med materialet "Vis hvad du kan".

Samarbejde med forældre – uanset om et barn vokser op med et- eller flere sprog, så er et samarbejde mellem barnets forældre og institutionens personale meget vigtigt, og samarbejdet skal bygge på en gensidig tillid og fælles mål.

Når et barn skal vokse op med flere sprog og herved også ofte med en anden kulturel baggrund, så har samarbejdet med familien en ekstra dimension, som involverer forældrene på en mere forpligtigende måde. Derfor er det vigtigt at begge parter arbejder målrettet og ensrettet; et eksempel kan være, at hvis barnets stue bruger et bestemt rim, kan forældrene få dette med hjem, så de også kan læse det med barnet derhjemme og lignende.

Vi går ofte i dialog med forældrene for at spore os ind på deres hverdag og sammen finde frem til, hvad der fungerer og hvordan de kan arbejde med deres barns sprog derhjemme. Hvis forældrene ikke har medindflydelse i tiltagene, kan det være svært at opnå den ønskede udvikling hos barnet.

Der kan være nogle sproglige barrierer i hjemmet, der gør at forældrene ikke har mulighed, for at lære deres barn dansk. Her har vi en særlig opgave i at finde frem til nogle redskaber, som forældrene kan bruge derhjemme. Det være sig apps, tv-programmer, spil, bøger m.m. på dansk. Så kan forældrene tale deres modersmål med barnet, i de tilfælde hvor det falder mest naturligt.

Men det er en individuel vurdering. Derfor holder vi jævnligt opfølgingsmøder med forældrene for at sikre en god udvikling hos barnet og for at se om der skal justeres på nogle af tiltagene.

Her ses et eksempel fra vore projekt omkring genbrug/recycling. Børnene har arbejdet med genbrugsmaterialer. De har snakket om affald i forhold til at genavende skrald som materialer til at skabe noget nyt. Samtidigt har de arbejdet med, hvor meget skrald, som vi smider ud i naturen. Det er ikke godt for havet, og de dyr som lever der.

Derfor: **"Genbrug er god brug"** –
Citat: Constantin 5 år

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

VillaKulla er en DGI certificeret institution, hvilket betyder at bevægelse er en stor del af vores dagligdag. Der bliver leget forskellige bevægelseslege, bygget motorikbaner, vi tager på ture der udfordrer balancen, og så har hver villa et stort fællesrum, som indbyder til motoriske udfoldelser, også her bliver sanserne udfordret ved at børnene slår koldbøtter, vejrmøller, leger stopdans, drejer rundt m.m.

Børn er fra naturens side meget sansende og aktive i bevægelse, og barnet sanser og lærer igennem fysisk udfoldelse - Derfor vil de fleste af vores aktiviteter i den pædagogiske hverdag altid have et eller flere indspark, hvor vi vokseninitierer forskellige former for aktivitet, som vedrører alle former for sansning og bevægelse. Det kan f.eks. være:

- Til det daglige børnemøde, hvor vi synger sange eller leger lege, hvor der indgår forskellige fysiske udfoldelser.
- Det kan også være på ture ud af huset, hvor vi skal vandre ned til et skovområde. Rigtig mange børn i dag, er vant til at blive transporteret i bil, og derfor er gåture i naturen en virkelig god aktivitet. Her påvirkes sanser, både ved at

lugte fra naturen og ved at mærke vejr og vind. Der er "højt til loftet ude i naturen", og det har en positiv indflydelse på os mennesker.

- Det kan være lege på legepladsen, hvor børnene kan spille hockey, andre boldspil eller cykle.
- Det kan være at arbejde og hjælpe til med at passe vores plantekasser og vores store havestykke ovre ved Laden.

Særlige temaer – I perioder har vi særlig fokus på krop, tema og bevægelse. Vi har i det tidlige forår i 2021 arbejdet netop med det tema, og hvor vi fulgte børnenes spor og interesseområder. Det bevirkede rigtig mange indgangsvinkler til temaet, i et spænd fra sund mad og madpakker, yoga, hjerterytmer og til at tegne omridset af sin krop. De fire sanser, smags-lugte- høre- og følesansen blev udfordret på alle mulige måder. Vores køkkendamer blev også involveret med at give gode råd og idéer, så maden i denne periode kunne udfordre børnenes smagsoplevelser.

Særlige arrangementer - For at understøtte disse processer benytter vi os nogle gange ved at hyre særlige aktører ind for at inspirere os. I 2020 og igen i 2021 har vi haft besøg af "Det flyvende cirkuskuffert", hvor vi har fået eksperimenteret med balanceøvelser, stylvter, jonglering og lignende.

Vi har også et samarbejde med "Levende Legekultur", som inspirerer os til især udendørsaktiviteter

Legepladser – I vores Børnehuse er vi meget privilegeret i forhold til både at have store legepladser, og gode indendørsfaciliteter. Corona-tiden har betydet, at vores legepladser har været delt op i zoner. Det har vist sig at have en positiv indflydelse på børnenes trivsel på legepladsen. Børnene har taget "zonerne" til sig. Vi ser det ved, at børnene leger mere sammen, og der er langt færre uoverensstemmelser børnene imellem.

Det er vigtigt, at vi personaler også er os bevidste om, at børnene selv er aktive deltagere i deres eget liv - så derfor øver børnene sig naturligt i selv at tage tøj af og på at vaske hænder, håndtere madkassen og dens indhold, hente ting, rydde op, dække bord og mange andre ting. Selv vuggestuebørn kan kravle også selv op på puslebordet med støtte, hjælp og positiv opfordring, eller op og ned af taburetter og stole. Alt dette er med til at give børnene en kropsbevidsthed og en glæde ved at kunne selv.

Naturligvis sætter vi voksne rammerne og støtter og hjælper i det omfang, det er nødvendigt og med respekt for børnenes alder og udviklingstrin.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores årshjul inkluderes en tematisering og planlægning af udeliv og natur. Science er blevet også blevet et nyt læringsbegreb inden for dette læreplanstema.

I denne overordnede læreplan, vælger vi at fremhæve vores have.

I forbindelse med et projekt ”Have til Mave”, som vi for nogle år siden deltog i sammen med Helhedsplanen i Vapnagaard og Krogerup Højskole, var vores institution så heldig, at vi fik tildelt et jordstykke i vores nærmiljø på Vapnagaard. Her har vi mulighed for at dyrke forskellige slags grøntsager og følge processerne med at lægge frø i jorden, passe og pleje de små spirer, som vokser op- for senere i forløbet kunne høste og spise.

Haven er blevet en fast del af årets gang hos os. Projektet har taget nye former og tilgange. Men emnerne såning, vedligeholdelse af vores have, høst, anvendelse af høsten og vinterklargøring af jorden, udgør stadig grundelementerne i vores læring.

Vi kan se, at børnene lærer at få en forståelse for, hvordan man kan få planter til at gro ved at passe på dem for senere at opleve glæden ved at tilberede og spise den mad, som vi selv har dyrket. Projektet har den sidegevinst, at det er blevet muligt at dyrke grøntsager i plantekasser på vores legepladser, tæt på børnenes stuer. Det er nu blevet muligt, fordi børnene har lært at passe op på og værne om de planter, de selv har plantet.

Hvor vores grøntsags have er et vedvarende årligt tilbagevendende projekt, arbejder vi mere temabaseret med emner, som knytter sig til natur. Det kan være under temaer som årstider, vejrfænomener, dyr og lignende. Her er der flere naturvidenskabelige tilgange til emnet. Et godt eksempel er vand, og hvordan vand ændrer form og struktur under forskellige temperaturpåvirkninger. Det kan være alt fra at fryse vand til isterninger, drage paralleller til frost, sne og is og lignende.

Specielt emner omkring natur, udeliv og science oplever vi favner bredt og fletter sig ind i hinanden.

Legepladsen bliver flittigt brugt til at kigge på insekter og smådyr. Der bliver løftet sten og træstubbe, hvor vi finder de dyr der gemmer sig under. De bliver studeret gennem forstørrelsesglas og vi kigger på billeder og finder fakta på Ipad 'en. Børnene er nysgerrige og de fleste vil gerne lære om dyrenes liv.

Vi sår, passer og høster grøntsager fra vores have på Vapnagaard

---

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I æstetiske læringsprocesser møder, oplever og sanser barnet kunst og kultur. Barnet afprøver forskellige æstetiske udtryksformer og får erfaring med forskellige redskaber, teknikker og genrer

Barnet oplever og erfarer forskellige professionelle udtryksformer som teater, kunst, musik billedkunst, arkitektur og byrum – også gerne udtrykt på digitale medier.

Hos os har kunst, æstetik og fællesskab en særlig status i vores pædagogiske arbejde, fordi det at skabe noget selv eller sammen med andre er formidlende i forhold til at kunne udtrykke sig.

Kreativitet er en form for et universelt sprog på tværs af kulturer, og det vi er sammen om at skabe bliver dominerende. Det er ikke kulturel baggrund eller sprog, som definerer kreativiteten, fordi vi i den kreative proces kan mødes med samme udgangspunkt. Gennem at skabe noget sammen kan vi visualisere sproget for børnene og kan medvirke til at skabe en yderligere form for forståelse for ord og begreber.

Dette læreplanstema har også fået en særlig plads hos os, fordi vi på et tidspunkt tog den beslutning at ansætte en professionel billedkunstner, som værende en del af vores personalegruppe. Det har været en særlig prioritering, og vores kunstner, som hedder Serine arbejder hos os 22 uger om året.

Når vi arbejder med æstetiske udtryksformer, så er det som hovedregel planlagt ind efter temaerne fra vores årshjul. Hvis vi f.eks. har et tema om bæredygtighed, så udarbejder vi sammen med Serine og vores sprogfolk inspirationshæfter til hele personalegruppen. Serine udvikler i samarbejde med personalet værksteddage ud fra det pågældende tema.

Når Kunstner Serine er hos os – så er hendes fokus på den kunstneriske udfoldelse. Der etableres "en slags tidslomme" i vores værksted, hvor det kunstneriske udtryk får lov til at fylde. Det er her forløsningen/kreativiteten får sin berettigelse sammen med dem, som deltager i processen. Vi ser børnene blomstre op på en særlig måde.

Ofte kombinerer vi værkstedsaktiviteterne med tiltag inden for læseleg, således at arbejdet sammen med børnene tilstræbes at blive mere helhedsorienteret. Vi kan konstatere at børnene får et langt større udbytte af disse tiltag, hvor sprog og den skabende proces kombineres.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Som en del af arbejdet med kvalitet og det lovpligtige tilsyn, har Helsingør Kommune besluttet at benytte KIDS observationsmateriale. KIDS er et evidensbaseret dokumentations- og udviklingsværktøj til at forbedre den pædagogisk kvalitet i dagtilbud. Hermed sikres, at der på tværs af kommunen bliver observeret, vurderet og udviklet på et ensartet og kvalitativt grundlag. Arbejdet med KIDS understøtter også dagtilbuddenes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan. Observationerne gøres i samarbejde mellem Center for Dagtilbud og Skoler og dagtilbuddene. Det betyder, at kvalitetssikrin-

gen og kompetenceudviklingen sker i samarbejde med personale og leder via samskabelsesprocesser og dialog. Processen i et KIDS-forløb består af 5 trin: 1) forberedelse, 2) observation, 3) dialog, 4) handleplan og 5) sparring.

Indførelse af den nye styrkede læreplan samt uddannelsen af de pædagogiske fyrtårne har stillet evalueringsarbejdet i et nyt perspektiv, også fordi vi er nødt til at stille os selv det spørgsmål, om hvordan ville vi kunne bruge den nye tilførte viden konstruktivt i hele vores organisation.

Vores evalueringskultur hænger sammen med hele den måde, som vi har opbygget vores institution på. Vi har en vision og et værdisæt, som udgør grundkernen.

Med udgangspunkt i denne grundkerne udarbejder vi hvert år et årshjul, som rammesætter både vores traditionsbundne aktiviteter samt andre temabaserede projekter.

Projekterne vælges ud fra hvilke input personalegruppen har, både i forhold til hvilke tegn/spor, børnene viser os, og ligeledes, hvis personaler oplever, at særlige emner kan være relevante.

I forbindelse med uddannelsen af de faglige fyrtårne har vi etableret en læringsgruppe, som består af de faglige fyrtårne, ledelse, sprog-personale og ad hoc relevante gæster. Denne gruppe udarbejder det endelige årshjul, samt de overordnede mål for de forskellige temaer. Samtidigt udarbejder vores huskunstner og læseleg pædagog et inspirationskatalog med relevans til de enkelte temaer. Inspirationskataloget fungerer, som et slags opslagsværk, som den enkelte stue/gruppe kan gøre brug af i den mere konkrete og tilrettelagte stueplanlægning.

De enkelte stuer planlægger deres arbejde ud fra denne ramme. Det kan sagtens være, at stuerne har fuldstændig forskellige mål og metoder, også selv om vi arbejder ud fra det samme tema. Det vigtige er, at stuen får skabt læringsforløb, som børnene profiterer af og er engageret omkring. Den læring, som stuepersonalet ser hos børnene, beskrives gennem historier og dokumenteres ved fotos.

Den enkelte stue fortæller løbende forældrene om deres arbejde med børnene via Aula.

Før Corona udarbejdede læringsgruppen faste evalueringsgrupper på tværs af vores afdelingshuse, forstået på den måde, at vuggestuepersonale fra Villa 1 er i evalueringsgruppe med vuggestuepersonale fra villa 2. Det samme princip er gældende for børnehaverne og skolegrupperne. Dette step har vi i indeværende Coronaperiode slet ikke fået arbejdet med. Vi har i perioden evalueret i afdelingsgrupper – og det er ikke den vej, vi skal fortsætte med, da det ikke udfordrer den enkelte afdeling nok i forhold til faglig refleksion – vi skal øve og eksperimentere noget mere.

Evalueringsgrupperne vil få et fast evalueringskema, som der skal arbejdes ud fra. Formålet med evalueringen er både individuel- og fælles læring. Målet er hele tiden at finde den bedste praksis for læring og trivsel hos børnene.

Til gengæld begynder vores planlægning med temaugerne at give resultater, hvilket vi kan få bekræftet gennem KIDS observationerne. Især den sidste KIDS observation begynder at blive interessant, også fordi vores egne medarbejdere observerer hinanden. Det giver stor individuel læring og inspiration, og det bekræfter vores måde at organisere os på. Vi kan se direkte resultater i børnenes sprogvurderinger.

End of story